

Lehdistötiedote

Luxemburg, 19. marraskuuta 2020

Euroopan komission on lisättävä kilpailuoikeudellisia menettelyjään ja yrityskeskittymien valvontaansa siten, että ne vastaavat yhä globalisoituneemman maailman vaatimuksia

Euroopan komissio, jonka tehtävänä on valvoa EU:n kilpailusääntöjen noudattamista, on hyödyntänyt yleisesti ottaen hyvin valtuuksiaan, jotka liittyvät kilpailuoikeudellisiin menettelyihin ja yrityskeskittymiin. Komissio on puuttunut päätöksillään kilpailuongelmiin. Euroopan tilintarkastustuomioistuin toteaa kuitenkin tänään julkaisemassaan tuoreessa kertomuksessa, että komissio ei ole vielä vastannut täysimääräisesti uusiin monitahoisiin valvontahaasteisiin, jotka liittyvät digitaalisiin markkinoihin. Ongelmallista on myös se, että analysoitavaa tietoa on koko ajan enemmän ja komission tämänhetkissä valvontavälineissä on rajoitteensa. Tarkastajat havaitsivat lisäksi, että komissiolla on vähäiset valmiudet valvoa markkinoita, havaita kilpailusääntöjen rikkomuksia omatoimisesti varhaisemmassa vaiheessa ja tarkistaa yrityskeskittymätietojen paikkansapitävyyttä.

EU:n kilpailusääntöjen tarkoituksena on estää yrityksiä turvautumasta kilpailun vastaisiin toimiin (kuten salaisiin kartelleihin) tai väärinkäyttämästä määräävää asemaansa. Komissio voi määrätä sakkoja yrityksille, jotka rikkovat näitä sääntöjä. Viimeisten kymmenen vuoden aikana kilpailusääntöjen valvonnassa on jouduttu sopeutumaan merkittäviin markkinadynamiikassa ilmenneisiin muutoksiin. Tämä johtuu digitaalisten markkinoiden syntymisestä, massadatasta sekä hinnoittelualgoritmeista. Tarkastajat tutkivat, oliko komissio yrityskeskittymien valvontatoimia ja kilpailuoikeudellisia menettelyjä toteuttaessaan valvonut sääntöjen noudattamista asianmukaisesti. He arvioivat, kuinka vaikuttavalla tavalla komissio oli kyennyt havaitsemaan ja tutkimaan rikkomuksia ja kuinka hyvin se oli tehnyt yhteistyötä kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa.

”Komissio on viimeisen vuosikymmenen aikana käyttänyt vaikuttavalla tavalla valtuuksiaan, jotka sillä on yrityskeskittymien valvonnassa ja kilpailuoikeudellisissa menettelyissä”, toteaa kertomuksesta vastaava Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Alex Brenninkmeijer.
”Mutta nyt sen on lisättävä markkinoiden valvontaansa siten, että valvonta vastaa yhä

Lehdistötiedotteessa esitetään Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen keskeiset tiedot. Kertomus löytyy kokonaisuudessaan sivustolta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

globalisoituneemman ja digitaalisemman maailman vaatimuksia. Sen olisi opittava havaitsemaan rikkomuksia omatoimisesti varhaisemmassa vaiheessa, ja sen olisi valittava tutkintojensa kohteet punnitummin. Lisäksi jos kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa tehdään parempaa yhteistyötä, kilpailusääntöjen valvonta EU:n sisämarkkinoilla kohentuu ja yrityksiä ja kuluttajia suojataan paremmin.”

Tarkastajat havaitsivat, että resurssit, jotka komissiolla oli käytettävissään muihin toimenpiteisiin kuin ulkopuolelta tulevien valitusten käsittelyyn, olivat suhteellisen vähäisiä. Näissä muissa toimenpiteissä komissio valvoo markkinoita potentiaalisten ongelmien havaitsemiseksi ja pyrkii paljastamaan oma-aloitteisesti kilpailusääntöjen rikkomuksia. Toimialakohtaiset tutkinnat vievät paljon resursseja: esimerkiksi sähköistä kaupankäyntiä koskevassa komission tutkinnassa vuodelta 2015 tarvittiin 15 kokoaikavastaavan tiimi kahdeksi vuodeksi. Tarkastajat panivat merkille, että komission oma-aloitteisesti vireille panemien asioiden määrä oli pienentynyt vuoden 2015 jälkeen. Myös sakkolievennyks- ja sakkovapautusohjelmaa hyödynnettiin vähemmän. Tämä ohjelma koskee yhtiöitä, jotka antavat vapaaehtoisesti sisäpiiritietoja kilpailunvastaisista käytännöistä ja saavat tästä hyvästä vapautuksen tai lievennyksen sakoista. Komission on myös päätettävä, mille tapauksille se antaa etusijan tutkinnoissaan. Se käytti näiden päätöstensä perustana kriteereitä, joita ei ollut painotettu selkeällä tavalla sen varmistamiseksi, että käsittelyyn valittaisiin suuririskisimmät tapaukset. Yrityskeskittymien valvonnassa komissio kohtaa uusia haasteita: tarkastettavien tietojen määrä kasvaa alati, samoin kuin analysoitavien yrityskeskittymien määrä. Komissio on jo jonkin verran yksinkertaistanut menettelyitään eräissä vähäriskisemmissä yrityskeskittymissä, mutta sen on syytä edelleen jatkaa näitä yksinkertaistamistoimia. Tarkastajat havaitsivat myös, että jotkin merkittävät liiketoimet jäivät komission tutkinnan ulkopuolelle, sillä yhtiöiden ei tarvinnut EU:n lainsäädännössä määriteltyjen liikevaihtorajojen vuoksi ilmoittaa niistä komissiolle.

Komissio teki kaikki yrityskeskittymäpäätökset säädösten mukaisissa määrärajoissa, mutta sen kilpailuoikeudelliset menettelyt kestävät jatkuvasti kauan (jopa kahdeksan vuotta). Tämä voi vähentää komission täytäntöönpanopäätösten vaikuttavuutta. Tilanne on tämä varsinkin nopeasti kehittyvillä digitaalisilla markkinoilla, joilla komission on selviydyttävä mutkikkaista tutkinnoista. Samalla komission käytettävissä olevilla oikeudellisilla välineillä ei ehkä enää kyetä puuttumaan täysin tilanteen vaatimalla tavalla tällaisiin uudentyyppisiin kilpailuongelmiin. Tarkastajat totesivat lisäksi, että komissio oli määrännyt ennätyksellisen suuria sakkoja yhtiöille mutta se ei ollut koskaan arvioinut sakkojen pelotevaikutusta.

Komissio teki yleisesti ottaen hyvää yhteistyötä kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa, mutta se ei tiennyt kovinkaan paljon kyseisten viranomaisten omista valvonnan painopisteistä. Komissio ja kansalliset kilpailuviranomaiset eivät myöskään koordinoineet markkinoiden valvontatoimiaan tiiviisti, ja asioita siirrettiin vain harvoin kansalliselta tasolta komissiolle.

Ennakkovaroitusmekanismin tarkoituksena on optimoida asioiden jakaminen viranomaisten kesken ja estää se, että monien kansallisten kilpailuviranomaisten olisi tutkittava saman yhtiön saman kaltaisia toimia. Viranomaiset eivät kuitenkaan ole käyttäneet tätä mekanismia laajassa mitassa. Komissio ei ole myöskään tehnyt säännöllisiä arviointeja päätöstensä vaikuttavuudesta, vaikka tällaiset arviointit olisivat auttaneet sen tulevaa päätöksentekoa ja resurssien kohdentamista.

Tarkastajat antavat suosituksia, joiden tarkoituksena on parantaa komission valmiuksia havaita rikkomuksia omatoimisesti varhaisemmassa vaiheessa, lisätä komission toteuttaman

kilpailusääntöjen valvonnan vaikuttavuutta, auttaa komissiota koordinoimaan toimiaan paremmin kansallisten kilpailuviranomaisten kanssa Euroopan kilpailuviranomaisten verkostossa sekä parantaa komission raportointia toimiensa tuloksellisuudesta.

Taustatietoja

Komissio voi kieltää kilpailun vastaiset sopimukset yritysten välillä ja estää määräävän aseman väärinkäytön (ns. kilpailuoikeudelliset menettelyt). Lisäksi komissio voi tarkastaa merkittävät yrityskeskittymät sen määrittelemiseksi, miten ne vaikuttavat kilpailuun EU:n sisämarkkinoilla (ns. yrityskeskittymien valvonta). Sekä komissio että kansalliset kilpailuviranomaiset voivat valvoa suoraan EU:n kilpailusääntöjen noudattamista sellaisissa kilpailuoikeusasioissa, jotka vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Komissio tutkii yli 300 sulautumailmoitusta ja noin 200 kilpailuoikeusasiaa vuodessa. Se määräsi vuosina 2010–2019 rikkomusten perusteella sakkoja 28,5 miljardin euron edestä. Resurssien puutteen vuoksi komissio on toteuttanut vain neljä oma-aloitteista toimialakohtaista tutkintaa vuodesta 2005 lähtien. Näiden tutkintojen avulla on havaittu rikkomuksia.

Tarkastajat tutkivat riskiperusteisen otoksen, johon kuului 50 kilpailuoikeusasiaa ja sulautumaehdotusta vuosilta 2010–2017. Lisäksi tarkastajat kävivät läpi otoksen sellaisista kilpailuoikeustutkinnoista, joiden suorittamisesta kansalliset kilpailuviranomaiset olivat tehneet ilmoituksen. Tilintarkastustuomioistuimien teki tarkastuskäynnit Alankomaiden, Bulgarian, Puolan ja Ranskan kansallisten kilpailuviranomaisten luokse.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 24/2020 *Komission toteuttamat EU:n yrityskeskittymien valvontatoimet ja kilpailuoikeudelliset menettelyt: markkinoiden valvontaa on syytä lisätä* löytyy 23:lla EU:n kielellä sivustolta eca.europa.eu. Euroopan tilintarkastustuomioistuin on vastikään julkaissut kertomukset [valtioneuvoston valvonnasta](#) ja [kaupan suojaustoimista](#).

Erityiskertomusta koskevat tiedustelut

Damijan Fišer – sähköposti: damijan.fiser@eca.europa.eu – puhelin: (+352) 4398 45 510 / matkapuhelin: (+352) 621 552 224